

Η μέγκενη της συγκυριαρχίας και ο αμερικανικός Άτλαντας

Γιάννος Χαραλαμπίδης

Η μέγκενη της συγκυριαρχίας και ο αμερικανικός Άτλαντας

Πώς το Κυπριακό επηρεάζεται από τη νέα στρατηγική των ΗΠΑ ενώ η ΕΕ βρίσκεται σε παρακμή και η Κίνα σε ακμή - Ο ρόλος της Ρωσίας και ο πλούτος του Ινδο-Ειρηνικού

Ενώ ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας συζητά ήδη με τον κατοχικό ηγέτη Τουφάν Ερχιουρμάν 5 με 6 τομείς συγκυριαρχίας στο πλαίσιο της πολιτικής ισότητας και της ισότιμης κυριαρχίας, οι Αμερικανοί κοινοποιούν τους βασικούς πυλώνες της διεθνούς πολιτικής τους. Επί τη βάση αυτών των πυλώνων επιδιώκουν να διατηρήσουν την παγκόσμια κυριαρχία τους σε ένα νέο γεωπολιτικό περιβάλλον, στο οποίο η ΕΕ βρίσκεται σε παρακμή. Εφόσον οι ΗΠΑ είναι υπερδύναμη, λογικό είναι να έχουν λόγο και σε ζητήματα όπως το Κυπριακό, που είναι άλυτα. Το ερώτημα είναι εάν έχουν πρόθεση να επέμβουν και σε ποιο βαθμό, καθώς και αν το Κυπριακό, με την τροπή που παίρνει, μπορεί ν' αποδράσει από την ισχύ της Τουρκίας, που καθορίζει και εγκλωβίζει εν πολλοίς τη διευθέτηση στην πρακτική μιας διχοτομικής μορφής λύσης.

Ο Άτλας του συστήματος και η παρακμή της ΕΕ

Οι ΗΠΑ δεν θέλουν να είναι πια ο Άτλας του παγκόσμιου συστήματος, που θα σηκώνει όλα τα βάρη και δη τα οικονομικά. Αλλά θα παραμείνουν η κυρίαρχη στον κόσμο χώρα, με έμφαση στη στήριξη της δικής της κρατικής κυριαρχίας και των συμμάχων

της στη δομική λογική των εθνών - κρατών αντί των υπερεθνικών θεσμών στη βάση του δόγματος περί ενός «Ευέλικτου Ρεαλισμού».

Αυτά και πολλά άλλα αναφέρει στην παγκόσμια στρατηγική των ΗΠΑ ο Πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ και οι συνεργάτες του. Και είναι σημαντικές οι αναφορές τους στην Κίνα και δη στον Ινδο-Ειρηνικό χώρο, καθώς και στην Ευρώπη, την οποία προσεγγίζει ρεαλιστικά προκειμένου να ισχυριστεί ότι είναι σε φθίνουσα πορεία για:

1. Πολιτικούς λόγους, που είναι συναφείς με την αξιοπιστία της ηγεσίας της ΕΕ και των κρατών της.
2. Οικονομικούς λόγους λόγω έλλειψης πρώτων υλών και κακών προγραμματισμών και επιλογών. Συν του κόστους που η ΕΕ επωμίζεται από τον πόλεμο της Ουκρανίας.
3. Πολιτιστικούς λόγους, που σχετίζονται με το μεταναστευτικό.
4. Δομικούς λόγους υπό την έννοια του θεσμικού και πολιτειακού πλαισίου της ίδιας της ΕΕ ως Πολυεθνικού Οργανισμού, αλλά και των αδυναμιών των κρατών μελών που την αποτελούν για να λάβουν είτε κατά μόνας είτε συλλογικά αποτελεσματικές αποφάσεις.

Οικονομική πτώση 11% και πολιτισμική εξάλειψη

Σύμφωνα με το αμερικανικό έγγραφο, η ΕΕ από το 1990 ως σήμερα έχει χάσει 11% από τη πύτα του παγκόσμιου ΑΕΠ. Αναφέρονται επί τούτου τα εξής: *«Από 25% το 1990 σε 14% σήμερα - εν μέρει λόγω εθνικών και υπερεθνικών ρυθμίσεων που υπονομεύουν τη δημιουργικότητα και την εργατικότητα».* Και προστίθενται τα ακόλουθα: *«Ωστόσο, αυτή η οικονομική παρακμή ωχριά μπροστά στην πραγματική, πιο απτή προοπτική της πολιτισμικής εξάλειψης. Τα μεγαλύτερα ζητήματα που αντιμετωπίζει η Ευρώπη περιλαμβάνουν τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων υπερεθνικών οργάνων που υπονομεύουν την πολιτική ελευθερία και την κυριαρχία, μεταναστευτικές πολιτικές που μεταμορφώνουν την ήπειρο και προκαλούν εντάσεις, λογοκρισία της ελευθερίας του λόγου και καταστολή της πολιτικής αντιπολίτευσης, καταρρέουσες γεννήσεις και απώλεια εθνικών ταυτοτήτων και αυτοπεποίθησης.*

»Εάν συνεχιστούν οι τρέχουσες τάσεις, η ήπειρος θα είναι αγνώριστη σε 20 χρόνια ή και λιγότερο. Κατά συνέπεια, είναι κάθε

άλλο παρά αυτονόητο ότι ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες θα διαθέτουν οικονομίες και στρατούς αρκετά ισχυρούς ώστε να παραμείνουν αξιόπιστοι σύμμαχοι. Πολλά από αυτά τα έθνη στηρίζουν σήμερα διπλά την υφιστάμενη πορεία τους. Θέλουμε η Ευρώπη να παραμείνει ευρωπαϊκή, ν' ανακτήσει την πολιτισμική της αυτοπεποίθηση και να εγκαταλείψει την αποτυχημένη έμφαση στον ασφυκτικό ρυθμιστικό παρεμβατισμό».

Η σημασία της Μόσχας

Οι ΗΠΑ εκφράζουν την αντίθεσή τους με τη στάση των Ευρωπαίων στον πόλεμο της Ουκρανίας, διότι, όπως παρατηρούν, αυτό το οποίο θέλουν ως αποτέλεσμα, δηλαδή την ήττα της Ρωσίας, δεν είναι ρεαλιστικό. Η αλήθεια είναι ότι οι Αμερικανοί οικοδομούν την ομαλοποίηση των σχέσεών τους με τη Μόσχα, διότι η κύρια εξισορροπητική τους πολιτική είναι με την Κίνα, στη πρακτική ενός παγκόσμιου, ελεγχόμενου από τους ίδιους, ανταγωνισμού σε όλα τα επίπεδα. Άρα, όπως έκλεισαν την «τρύπα» της Μέσης Ανατολής - όσο αυτή μπορεί να κλείσει - τώρα θέλουν να κλείσουν και τον πόλεμο στην Ουκρανία για να υπάρξει σταθεροποίηση στις σχέσεις ΗΠΑ - Ρωσίας, Ρωσίας - Ευρώπης και Ρωσίας - ΗΠΑ- Ευρώπης. Για τις ΗΠΑ - και αυτό αναφέρεται ρητά στο στρατηγικό έγγραφο - είναι αυτοκαταστροφικό να χαθεί ο Δυτικός χαρακτήρας της Ευρώπης λόγω του μεταναστευτικού και της συνεχούς παρακμής της σε οικονομικό και πολιτικό επίπεδο, αφού θεωρείται σημαντικός ο χώρος της Ευρασίας και της περιφέρειάς της, στην οποία ανήκει το τόξο από τα Βαλκάνια στη Μέση Ανατολή, εντός του οποίου εμπίπτουν Κύπρος, Ελλάδα και Ισραήλ.

Το μισό παγκόσμιο ΑΕΠ και οι οδοί

Το τόξο αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία ένεκα της σημασίας που προσδίδουν οι ΗΠΑ στον «Ινδο- Ειρηνικό». Και γιατί προσδίδουν αυτήν τη σημασία; Διότι, σύμφωνα με τη δική τους στρατηγική έκθεση: *«Ο Ινδο-Ειρηνικός είναι ήδη η πηγή σχεδόν του μισού παγκόσμιου ΑΕΠ με βάση την ισοτιμία αγοραστικής δύναμης (PPP) και του ενός τρίτου με βάση το ονομαστικό ΑΕΠ. Το μερίδιο αυτό είναι βέβαιο ότι θ' αυξηθεί τον 21ο αιώνα. Αυτό σημαίνει ότι ο Ινδο-Ειρηνικός είναι ήδη - και θα συνεχίσει να είναι - ένα από τα κρίσιμα οικονομικά και γεωπολιτικά πεδία αντιπαράθεσης του επόμενου αιώνα. Για να ευημερήσουμε στο εσωτερικό, πρέπει να ανταγωνιστούμε με επιτυχία εκεί - και το κάνουμε».* Σημαντικός είναι ο έλεγχος των θαλάσσιων οδών από τις ΗΠΑ, καθώς και η Ινδία, της οποίας η οδός προς την Ευρώπη περνά στ' ανοικτά της

Κύπρου και από εκεί προς την Ελλάδα και την υπόλοιπη Γηραιά Ήπειρο. Αποτελεί δε εναλλακτική οδό του Κινέζικου Δρόμου του Μεταξιού. Και του θαλάσσιου και του χερσαίου, στον οποίο σημαντικό ρόλο να διαδραματίσει έχει η Τουρκία.

Κανόνες συμπόρευσης ΗΠΑ – ΕΕ

Ο Τραμπ κτυπά καμπανάκι στην Ευρώπη και της υποδεικνύει πώς θα σωθεί επί τη βάσει των εξής πολιτικών αξόνων:

Πρώτο: Τη συμπόρευση μαζί του στο μεταναστευτικό, που έχει ως στόχο τον περιορισμό του, αν όχι τον τερματισμό του.

Δεύτερο: Την ενίσχυση του έθνους - κράτους και της ισχύος του. Είναι πρόδηλον από την έκθεση Τραμπ ότι οι ΗΠΑ θα στηρίζουν την Ευρώπη με πολιτικούς και πολιτικές σε αυτήν τη φιλοσοφία, συνδράμοντας στη συλλογική άμυνα με τα κράτη εκείνα που μέσα από την παρακμή θα διατηρήσουν τα επίπεδα της σοβαρότητας και της αξιοπιστίας σε επίπεδο πολιτικής και ενόπλων δυνάμεων.

Τρίτο: Τον τερματισμό του πολέμου στην Ουκρανία και την αποκατάσταση σχέσεων με τη Ρωσία. Διότι η Ευρασία θα πρέπει να διαδραματίσει εξισορροπητικό ρόλο στην Κίνα. Το ζήτημα δεν είναι ασφάλειας αλλά και οικονομικό, καθώς και γεωπολιτικό, αφού οι ΗΠΑ επιστρέφουν στο Δόγμα Μονρόε, δηλαδή στον πλήρη έλεγχο στο δυτικό ημισφαίριο, με άλλα λόγια στα της αμερικανικής ηπείρου, αλλά με τις πινελιές Τραμπ. Αυτό σημαίνει τον έλεγχο των οδών της εφοδιαστικής αλυσίδας και του περιορισμού της κινέζικης επιρροής, που θα δώσει στις ΗΠΑ τη δυνατότητα να έχουν λυμένα τα χέρια αλλού, για την παγκόσμια κυριαρχία τους, χωρίς όμως την υιοθέτηση της πολιτικής πρακτικής του σφοδρού, μέχρι πρότινος, παρεμβατισμού, που σημαίνει επιπλοκές σε σχέση με κράτη αντί ομαλής συνεργασίας.

Η Κίνα και η Καρδιά της Γης

Ο στόχος των ΗΠΑ είναι να αυξήσουν ως το 2030 το ΑΕΠ τους από 30 τρισεκατομμύρια, που είναι σήμερα, στα 40, για να διατηρήσουν την παγκόσμια ισχύ τους έναντι της Κίνας. Μέσα σε αυτό το σκηνικό που στέκουν Κύπρος και Ελλάδα σε σχέση με την Τουρκία, η οποία είναι πρόδηλον ότι ανήκει στους εξισορροπητικούς για τις ΗΠΑ δρώντες, τόσο σε ό,τι αφορά την ισχύ και την άμυνα όσο και στις εμπορικές οδούς και συναλλαγές. Η στρατηγική των Αμερικανών βοηθά την τουρκική πολιτική του εκκρεμούς από την Κίνα ως τη Ρωσία και την Ευρώπη λόγω της

γεωπολιτικής της θέσης πλησίον της Καρδιάς της Γης, δηλαδή της αυτοκρατορικής Ρωσίας.

Στα ίχνη του Δόγματος

Εάν εξετάσει κάποιος τον IMEC (India-Middle East-Europe Economic Corridor), δηλαδή τον δρόμο της Ινδίας στην Ευρώπη, θ' αντιληφθεί ότι βρίσκεται στα ίχνη του Δόγματος του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου, περιλαμβανομένου του Ισραήλ, του οποίου την αναβάθμιση επιδιώκουν οι ΗΠΑ, αλλά και τις περαιτέρω συνθήκες σταθερότητας στις σχέσεις του με την Τουρκία και τα Αραβικά Κράτη. Κάτι τέτοιο θα ήταν δυνατό να συμβεί στις σχέσεις Τουρκίας - Ισραήλ εάν αλλάξει η Άγκυρα πολιτική, εξέλιξη δύσκολη ενόσω στην εξουσία βρίσκεται ο Ταγίπ Ερντογάν. Πιο πιθανό είναι το σενάριο μιας «ψυχρής συνύπαρξης» υπό την υψηλή εποπτεία των ΗΠΑ.

ΗΠΑ, Ισραήλ και Βρετανία

Το Κυπριακό είναι ένα ανοικτό ζήτημα, το οποίο, εφόσον δεν έχει ενεργό «ηφαιστιογενή χαρακτήρα», δεν δημιουργεί άμεση απειλή για τα συμφέροντα των Αμερικανών. «Θα επεμβαίνουμε - γράφει το στρατηγικό τους κείμενο - εκεί όπου απειλούνται τα συμφέροντά μας». Ως εκ τούτου, θα ήταν δυνατό να γίνει αποδεκτή από μέρους τους η υφιστάμενη de facto κατάσταση για να μη δυσαρεστήσουν την Τουρκία και την Ελλάδα, που αποτελούν ΝΑΤΟϊκούς συμμάχους, ή κάποιον από τους δύο ή ακόμη και το Ισραήλ, το οποίο δεν θα ήθελε να δει την Κύπρο να πέφτει στον πλήρη έλεγχο της Τουρκίας μέσω μιας ομοσπονδιακής ή συνομοσπονδιακής λύσης. Γιατί; Διότι ο ζωτικός χώρος από την Κύπρο ως την Κρήτη θεωρείται ισραηλινός πνεύμονας λόγω έλλειψης στρατηγικού βάθους και ένεκα αύξησης της τουρκικής απειλής μέσω Κύπρου. Ως προς την απειλή μέσω Κύπρου, το ίδιο ισχύει και για την Τουρκία κατ' αντίστροφο τρόπο, εξ ου και οι φωνές εναντίον της συνεργασίας Κύπρου - Ισραήλ. Η Άγκυρα θεωρεί την Κύπρο ως αναπόσπαστο τμήμα της ασφάλειάς της και δη στο πλαίσιο της Γαλάζιας Πατρίδας. Ως εκ τούτου, όποια σχέση ενισχύει το Ισραήλ μέσω Κύπρου αποδυναμώνει την Τουρκία εάν αυτή η σχέση εκλαμβάνεται ως απειλή. Το τόξο Κύπρου - Ελλάδας από τη Θράκη στην Κύπρο είναι προέκταση της όποιας άμυνας και ασφάλειας εντός της ΕΕ και του ΝΑΤΟ, στην περιφέρεια και στο τόξο της Ευρασίας, που σχετίζεται με τους ευρύτερους σχεδιασμούς των ΗΠΑ προς τον Ινδικό μέσω του IMEC και άλλως πως. Στο σκηνικό βρίσκεται και η Βρετανία, που ενεργεί ιστορικά στο Κυπριακό σε διπλωματικό επίπεδο και διαθέτει Βάσεις

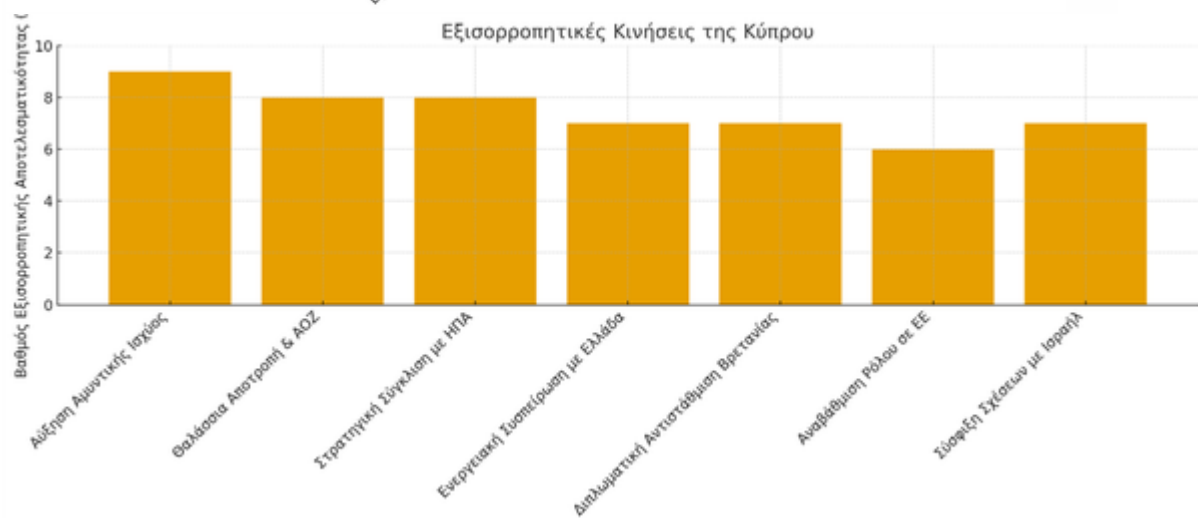
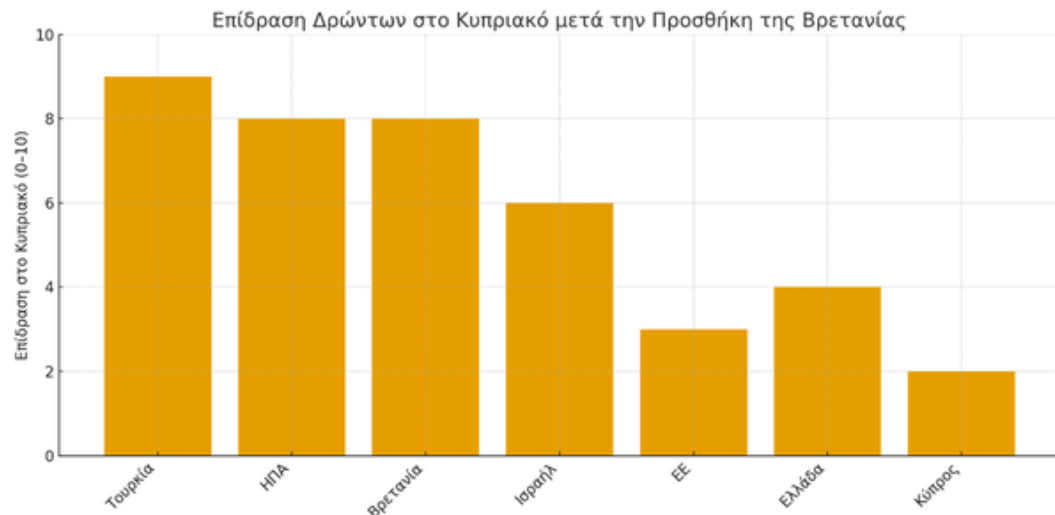
διαδραματίζοντας σημαντικό ρόλο στην περιοχή. Είναι δε, κατά παράδοση, η αρχιτέκτονας μιας διχοτομικής μορφής λύσης και υποστηρίκτρια της Τουρκίας.

Σκληρός ρεαλισμός και αλχημείες

Αυτές είναι εξισώσεις για δύσκολους λύτες και συναφείς με τη λύση και τη μορφή στο Κυπριακό. Και ας δοθεί προσοχή επί τούτου: Αναφέρει στην έκθεση της στρατηγικής του ο Τραμπ ότι, για την επίλυση διαφορών χρησιμοποιεί ανορθόδοξες μεθόδους, που λαμβάνουν υπόψη τη σημαντικότητα των συμφερόντων των ΗΠΑ και πώς αυτά θα εξυπηρετηθούν καλύτερα. Εάν ασχοληθεί μαζί μας είναι πιθανό να μην εξετάσει τον δείκτη διχοτομικού χαρακτήρα μιας ομοσπονδίας ή τη δημοκρατικότητα της λύσης. Θα τραβήξει γραμμή και θα μας θέσει κάτω από τον έλεγχο της Τουρκίας, διασφαλίζοντας είτε με τον έναν είτε με τον άλλο τρόπο τα συμφέροντα του Ισραήλ. Και αν συμβεί αυτό, θα συμβεί διότι δεν φροντίζουμε την αυτοδύναμη άμυνά μας και την αξιόπιστη συμμαχία με την Ελλάδα, που προσφέρουν ενίσχυση ασφάλειας και κρατικής κυριαρχίας. Αυτές οι έννοιες και μεταβλητές εκτιμώνται από τον Τραμπ και γενικά απ' όσους ελέγχουν το διεθνές σύστημα. Εάν ο αδύνατος δεν επιδιώκει την ενίσχυσή του, αφήνεται στη μοίρα του. Προσοχή, Πρόεδρε, στις αλχημείες της ομοσπονδίας και της συγκυριαρχίας. Διότι ο ευέλκτος εξευμενισμός υποτάσσεται στον ευέλκτο αμερικανικό ρεαλισμό, πόσω μάλλον στον σκληρό ρεαλισμό της Τουρκίας, που δεν έχει ίχνος ιδεαλισμού.

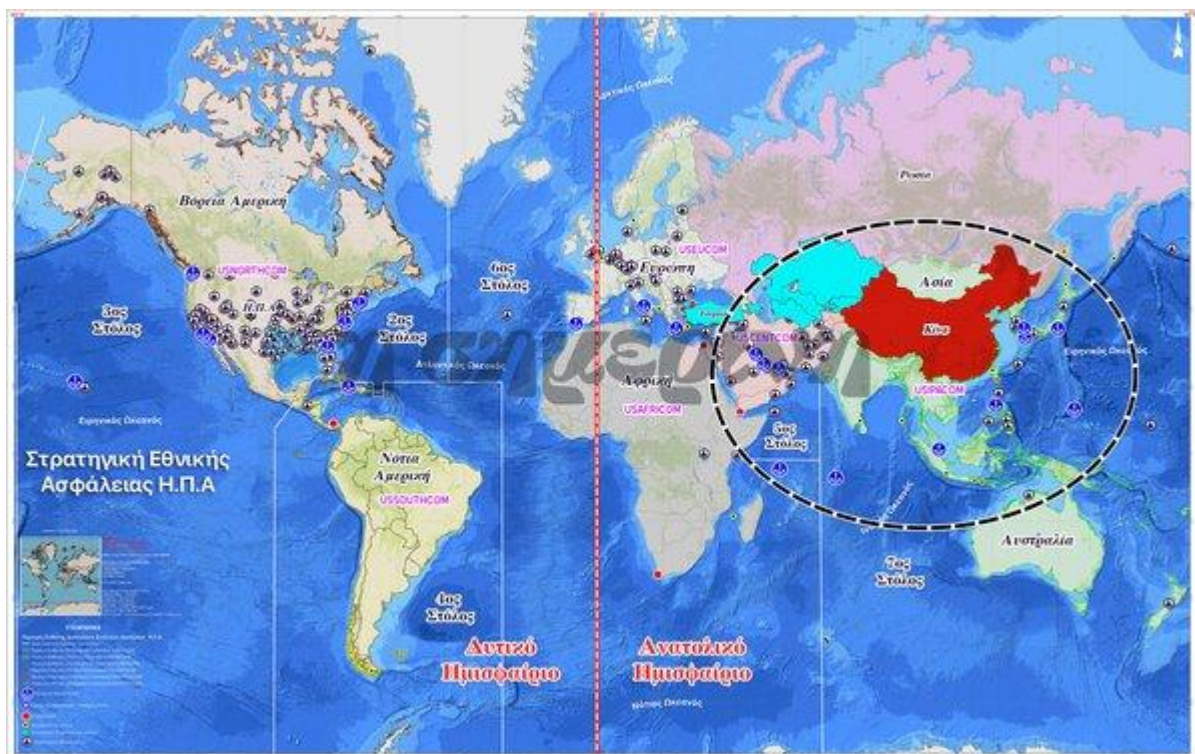
ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ ΙΣΧΥΟΣ (0-10)			
ΔΡΩΝ	Στρατιωτική Ισχύς	Γεωπολιτική Αξία	Επίδραση στο Κυπριακό
Τουρκία	9	10	9
ΗΠΑ.....	10	9	8
Βρετανία.....	7	8	8
Ισραήλ.....	7	7	6
ΕΕ.....	3	6	3
Ελλάδα.....	5	5	4
Κύπρος.....	2	4	2

Οι πίνακες αυτοί στηρίζονται στη θεωρία και πρακτική του κλασικού Ρεαλισμού. Πρόκειται για ποιοτικό και όχι ποσοτικό μοντέλο μεταβλητών. Οι κλίμακες δεν είναι ποσοτικού αλλά ποιοτικού χαρακτήρα.

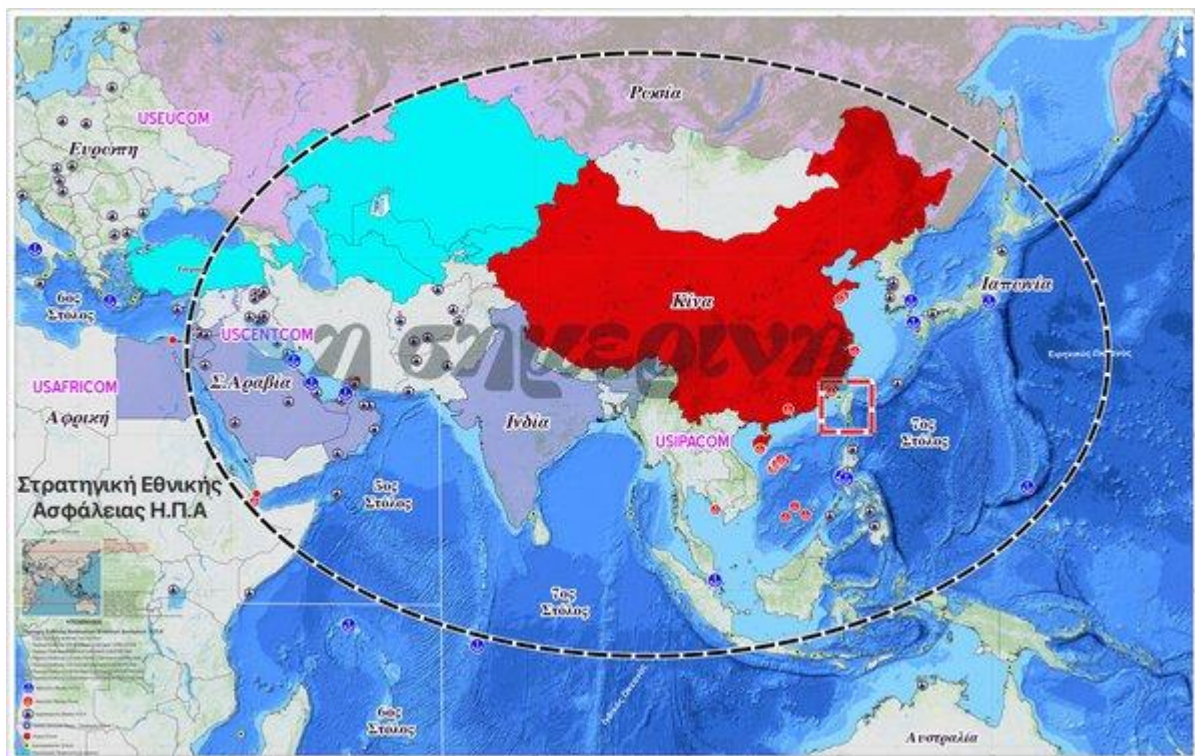

Με βάση το αρχικό μοντέλο, ένα νέο προκύπτει, το οποίο προσφέρει, με βάση τον ρεαλισμό και τους κανόνες ισχύος και γεωπολιτικής, τις μεταβλητές εκείνες που θα πρέπει να βελτιώσει η Κύπρος για να μην είναι η λύση εγκλωβισμένη στη γραμμή της τουρκικής ισχύος.

Σημείωση: Η τεχνολογική μεθοδολογία βασίζεται στη χρήση της γλώσσας προγραμματισμού Python για τη συστηματική επεξεργασία και οπτικοποίηση γεωπολιτικών δεδομένων. Οι ποιοτικές αξιολογήσεις ισχύος μετατράπηκαν σε αριθμητικές τιμές (0–10) και οργανώθηκαν σε μήτρες δεδομένων (arrays). Για τη γραφική αναπαράσταση χρησιμοποιήθηκε η βιβλιοθήκη matplotlib, η οποία επιτρέπει την παραγωγή διαγραμμάτων τύπου bar chart με ακρίβεια και αναπαραγωγικότητα. Η μέθοδος εξασφαλίζει αντικειμενική παρουσίαση, εύκολη σύγκριση δρώντων και δυνατότητα επέκτασης σε πιο σύνθετα μοντέλα ανάλυσης ισχύος.

Ο χάρτης αποτυπώνει την παγκόσμια πολιτική των ΗΠΑ στο δυτικό ημισφαίριο, όπου επαναφέρουν με πινελιές Τραμπ το Δόγμα Μονρόε, αλλά και στο ανατολικό, όπου κεντρική ανταγωνιστική δύναμη είναι η Κίνα. Ως εκ τούτου, οι Αμερικανοί με διάφορες αντισταθμιστικές κινήσεις επιδιώκουν τη χαλιναγωγήσή της.

Ο χάρτης αποτυπώνει το μεγάλο παιχνίδι στον Ινδο-Ειρηνικό, όπου, κατά τις ΗΠΑ, βρίσκεται το 50% του παγκόσμιου ΑΕΠ. Εδώ είναι πρόδηλος ο εξισορροπητικός χαρακτήρας της Τουρκίας και των τουρκογενών κρατών (βλ. χρώμα τουρκουάζ), της Ιαπωνίας και της Ινδίας, της οποίας ο IMEC φτάνει

μέχρι την Ευρώπη ακολουθώντας στην Ανατολική Μεσόγειο το στίγμα του Ενιαίου Αμυντικού Δόγματος, που η γεωπολιτική πραγματικότητα επιβάλλει ότι κακώς είναι παγωμένο. Γίνεται επίσης αντιληπτό από τη διάταξη του 5ου, 7ου και 6ου στόλου, πως οι ΗΠΑ ελέγχουν τις θαλάσσιες εμπορικές και άλλες οδούς, έχοντας εγκλωβισμένη στρατηγικά την Κίνα με τη συνδρομή της Ιαπωνίας και της Ταϊβάν. Όσο δε για την Ευρώπη, εάν η κατάσταση συνεχιστεί, οι Αμερικανοί τής δίνουν 20 χρόνια προτού χάσει τον Δυτικό της χαρακτήρα.

<https://simerini.sigmalive.com/article/2025/12/14/e-megkenetes-sugkuriarkhias-kai-o-amerikanikos-atlantas/>